

VILNIAUS R. RIEŠĖS ŠV. FAUSTINOS KOVALSKOS PAGRINDINĖ MOKYKLA ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281, Žin., 2011, Nr. 38-1804), kitais susijusiais įstatymais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 (Žin., 2011, Nr. 122-5771) patvirtintu Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, kitais švietimo ir mokslo ministro įsakymais, LR Vyriausybės nutarimais, mokytojų, klasės auklėtojų bei pagalbos mokiniui specialistų pareigybių aprašymais.

3. Mokyklose daugėjant vaikų su įvairios prigimties ir socialinėmis problemomis, tampa ypač aktualus švietimo pagalbos teikimas mokiniams mokykloje ir už jos ribų. Kad būtų tinkamai organizuotas tokios pagalbos teikimas, svarbu žinoti realų švietimo pagalbos poreikį - išsamų problemų, su kuriomis susiduria mokiniai, vaizdą:

3.1. Iš mokinių patiriamų sunkumų vieną svarbiausių vietų užima mokymosi sunkumai. Jie būdingi ir vyresniųjų ir jaunesniųjų klasių mokinių atžvilgiu bei susiję su dviem pagrindiniais tarpusavyje dalinai susijusiais mokymo proceso aspektais: per dideliu mokymosi krūviu ir netinkamu jo išdėstymu.

3.2. Svarbi švietimo pagalbos reikalaujanti problema – nepagarbus elgesys, konfliktai, bendravimo problemos. Dar aštresnė yra kraštutinių nepagarbos ir netolerancijos apraiškų – fizinio ir psichologinio smurto – problema. Dažniausiai užgauliojami visokeriopa silpnesni (fiziškai, psichologiškai, turtine prasme) ir nukrypstantys nuo tam tikro išvaizdos ir elgsenos „normalumo“ vidurkio mokiniai. Tad pagarbos kiekvienam mokiniui, tolerancijos įvairovei formavimas mokyklose yra aktuali problema.

3.3. Sveikatos priežiūros pagalbos pagrindinio objekto – turinčių sveikatos problemų mokinių dalis sudaro apie trečdalį moksleivių (statistinė Lietuvos mokykla).

3.4. Adaptacijos sunkumai. Tarp jų vyrauja: sunku priprasti prie naujos mokyklos aplinkos (pirmos, penktos klasės), bendravimo sunkumai.

3.5. Socialiniai - demografiniai veiksniai. Pirmiausia tai materialinė moksleivių tėvų padėtis.

3.6. Aukštesnės pajamos koreliuoja su mažesniais mokinių patiriamais sunkumais: blogu mikroklimatu, mokymosi priemonių trūkumu, sveikatos problemomis, popamokines veiklos galimybių ribotumu.

3.7. Šeimos mikroklimato įtaka. Menkas tėvų (globėjų) domėjimasis mokinių mokymusi yra problemos apsunkinančios mokytojų teikiamą švietimo pagalbą.

4. Švietimo pagalba mokiniui, tai mokyklos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, klasės auklėtojų, mokytojų, mokyklos vadovų) veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

5. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi mokykloje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui mokykloje.

II. PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

6. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 6.1. užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;
- 6.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;
- 6.3. užtikrinti vaikų mokymąsi pagal privalomojo ugdymo programas iki 16 metų;
- 6.4. kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams ir jaunimui pasirinkti ugdymo(-si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal jų galias;
- 6.5. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(-si);
- 6.6. padėti mokiniams adaptuotis mokykloje ar naujoje ugdymo pakopoje;
- 6.7. teikti reikalingą psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą.

7. Švietimo pagalbos teikimo principai:

- 7.1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
- 7.2. visuotinumas – pagalba teikiama visiems gimnazijos mokiniams, kuriems jos reikia;
- 7.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbos mokiniui teikimo formomis;
- 7.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
- 7.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;
- 7.6. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

8. Švietimo pagalbos gavėjai - mokyklos mokiniai.

9. Švietimo pagalbos teikėjai - mokyklos darbuotojai: klasių auklėtojai, mokytojai, psichologas, sveikatos priežiūros specialistas, socialinis pedagogas ir vadovai.

9.1. Mokytojas - teikia papildomą pedagoginę pagalbą, tariasi su mokykloje dirbančiais švietimo pagalbos specialistais, prireikus papildomos pagalbos kreipiasi į mokyklos specialiojo ugdymo komisiją.

9.2. Psichologas - nustato mokinio asmenybės ir ugdymosi problemas, numato tiesioginio poveikio būdus, dirba su mokiniu taikant psichologinio konsultavimo technikas, bendradarbiauja su tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais ir kitais su mokinio ugdymu susijusiais asmenimis, teikia jiems rekomendacijas.

9.3. Sveikatos priežiūros specialistė - rūpinasi mokinių sveikatą saugojančių ir stiprinančių priemonių įgyvendinimu; numato ir padeda mokyklos administracijai šalinti veiksnius, galinčius mokiniams sukelti ligas; organizuoja traumų ir nelaimingų atsitikimų, fizinio, psichologinio, seksualinio smurto prevenciją mokykloje; organizuoja pirminę lėtinių neinfekcinių ligų, sukeliamų rūkymo, alkoholio ir narkotikų profilaktiką; įgyvendina užkrečiamų ligų profilaktikos bei priešepidemines priemones, organizuoja mokinių pervargimo profilaktiką; teikia pirmąją pagalbą pavojingų būklių, traumų, nelaimingų atsitikimų ar apsinaudijimų atvejais.

9.4. Vaiko gerovės komisija - remdamasi turima mokykloje atliktų tyrimų, mokyklos vidaus ir išorės vertinimo medžiaga ir duomenimis, vertina mokyklos ugdymosi aplinką, vaikų saugumą, analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, problemas ir jų priežastis, nustato švietimo pagalbos priemonių prioritetus, kryptis, teikimo formą; rūpinasi, kad kuo anksčiau būtų aptinkami pavojai, susiję su vaikų saugumu mokykloje, saugios ugdymosi aplinkos mokykloje kūrimu, vaikų atskirties mažinimu mokykloje; nagrinėja mokinių nenoro lankyti mokyklą, mokyklos nelankymo,

baimių eiti į mokyklą, nesėkmingo mokymosi priežastis, imasi veiksmų, padedančių sugrąžinti vaikus į mokyklą ir sėkmingai mokytis; analizuoja elgesio taisyklių pažeidimus, smurto, patyčių, žalingų įpročių, teisėtvarkos pažeidimų atvejus, sutartų tikslų dėl vaiko elgsenos gerinimo pasiekimo rezultatus, vaikui paskirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vykdymą, teikia rekomendacijų mokytojams dėl ugdymo metodų ir darbo organizavimo su vaikais, kurių elgesys yra nepageidaujamas; sprendama konkretaus vaiko problemas renka informaciją iš mokytojų, klasės vadovų, švietimo pagalbos specialistų, tėvų (globėjų, rūpintojų), vaiko, atsižvelgia į aplinkos ir mokyklos mikroklimato veiksnius, su kuriais susiduria vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, vaikai iš socialinę atskirtį patiriančių, rizikos grupės, ekonominių sunkumų turinčių, išvykusių į užsienį šeimų, planuoja, kaip ir kas bus daroma, kokia švietimo ar kita pagalba bus teikiama, kas ir už ką bus atsakingas; analizuoja teikiamos švietimo pagalbos mokiniui veiksmingumą, prireikus koreguoja švietimo pagalbos priemonių teikimą; analizuoja vaikų tarpusavio santykių, pedagogų ir vaikų santykių problemas ir teikia siūlymų pedagogams dėl šių santykių gerinimo; teikia siūlymų mokyklos direktoriui dėl socialinės paramos (maitinimo, aprūpinimo mokinio reikmenimis, ir kt.) mokiniams teikimo, mokinių vežimo į mokyklą ir iš jos, mokinių sveikatos priežiūros mokykloje organizavimo; atlieka vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų), pirminį įvertinimą ir teikia siūlymų mokyklos vadovui dėl specialiojo ugdymo šiems vaikams skyrimo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka; teikia rekomendacijų pedagogams, tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl specialiojo ugdymo būdų, metodų, trukmės pritaikymo, techninės pagalbos ir specialiųjų mokymo priemonių naudojimo, organizuoja ir koordinuoja ugdymo programų pritaikymą, tvarko specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų apskaitą mokykloje; siūlo tėvams (globėjams, rūpintojams) vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius įvertinti pedagoginėje psichologinėje tarnyboje; konsultuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) vaikų ugdymo organizavimo, elgesio, lankomumo, saugumo užtikrinimo ir kitais aktualiais klausimais.

10. Švietimo pagalbos formos:

10.1. individualus darbas su mokiniu (gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais; klasės auklėtojų, mokytojų, mokyklos vadovų pokalbiai, psichologo, psichodiagnostiniai tyrimai);

10.2. darbas su grupe – grupinės konsultacijos (psichologo), klasės valandėlės, ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas, profesinis konsultavimas bei informavimas, grupinis darbas su gabiais mokiniams, grupiniai psichologiniai tyrimai ir panašiai;

10.3. darbas su mokinio šeima – pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(-si) procesui, pasirenkant mokymosi lygius, būsimą profesiją, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas;

10.4. darbas su mokyklos bendruomene – saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;

10.5. darbas su socialiniais partneriais (Vilniaus r. PPT, vaiko teisių apsaugos skyriumi, policija, psichikos sveikatos centru ir kt.) siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

11. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

11.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją;

11.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

11.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;

11.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

11.5. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

11.6. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

12. Klasių auklėtojai ir mokytojai teikia pagalbą savo klasės ar grupės vaikams, rūpinasi jų asmenybės ugdymu(-si) bei branda, siekia pažinti auklėtinių, mokinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą, domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną, suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, bendradarbiauja su pagalbos mokiniui, sveikatos priežiūros specialistais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie iškylančias problemas, padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas, stebi, analizuoja tėvų bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(-si);

13. Pagalbos mokiniui specialistai teikia psichologinę:

13.1. psichologinę pagalbą – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant, gabių mokinių įvertinimas, mokinių ir jų tėvų konsultavimas profesijos pasirinkimo klausimais. Psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai (gavę tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba, jeigu tėvai nesirūpina vaiku;

14. Sveikatos priežiūros mokykloje paskirtis – saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais). Sveikatos priežiūrą vykdo sveikatos priežiūros specialistas.

15. Mokyklos vaiko gerovės komisija organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį įvertinimą ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKA

